Ο ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ
21 ΜΑΪΟΥ 2006

Γράφει ο
Ανδρέας Πιμπίσης
andreas.bimbishis@
phileftheros.com

✔ *Το εκλογικό σώμα φαίνεται πιο αποκρυσταλλωμένο και να έχει πάρει τις αποφάσεις του*

✔ *Η αποχή αναμένεται να έχει ελαφρώς μια αύξηση*

✔ *Έχουμε μετακινήσεις της τελευταία στιγμής*

✔ *Τα πρόσωπα παίζουν ρόλο και χρωματίζουν το εκλογικό αποτέλεσμα*

Δημοψήφισμα και ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι τα δύο στοιχεία που εν πολλοίς θα καθορίσουν το αποτέλεσμα των σημερινών βουλευτικών εκλογών, εκτιμά ο πολιτικός αναλυτής Γιάννης Μαυρής. Σε συνέντευξή του στον «Φ» ο κ. Μαυρής σημειώνει ότι *σήμερα αναμένεται να διαφανεί εάν και σε πιο βαθμό θα αποκρυσταλλωθεί και στο επίπεδο των βουλευτικών εκλογών η επίδραση του δημοψηφίσματος.* Εκτιμά ότι η δύναμη των δύο μεγάλων κομμάτων θα μειωθεί κατά πέντε μονάδες και θα κυμανθεί μεταξύ 63%-64%, τα δύο κόμματα του κέντρου (ΔΗΚΟ-ΕΔΕΚ) θα επιτύχουν ανατροπή της τάσης μείωσης που είχαν προηγουμένως και η δύναμη των μικρότερων κομμάτων θα συμπεσούται στο 10%. Επίσης αναφέρει ότι η νέα Βουλή θα έχει λιγότερα κόμματα απ' ό,τι η προηγούμενη και υπογραμμίζει ότι το σημερινό αποτέλεσμα θα επιφέρει εντονότερες πολιτικές ζυμώσεις σ' ό,τι αφορά μελλοντικές συμμαχίες.

Εντονότερες πολιτικές ζυμώσεις

> *Ο Γιάννης Μαυρής ακτινογραφεί τις σημερινές εκλογές και τις συμμαχίες*

ΚΑΤ' ΑΡΧΑΣ θα ήθελα ένα γενικό σχόλιο για το πώς είδατε την προεκλογική εκστρατεία για τις σημερινές εκλογές.

- Νομίζω ότι αυτό το οποίο ήταν εντυπωσιακό για μένα ήταν πως αυτή τη φορά το εκλογικό σώμα έχει αποκρυσταλλώσει σχετικά νωρίς άποψη, δηλαδή βλέπω να υπάρχει ρευστότητα ψήφου που ήταν και δική μου εντύπωση αλλά παγιώθηκε και μέσα από τις δημοσκοπήσεις. Είχαμε μια πρώιμη αποκρυστάλλωση του εκλογικού σώματος.

Από την άλλη πλευρά, το δεύτερο σημείο είναι πως έχουμε ένα διαφορετικού χαρακτήρα εκλογές σε σύγκριση με τις προηγούμενες. Δεν υπάρχει εμφανώς το στοιχείο της πόλωσης και της έντασης. Χωρίς αυτό να σημαίνει χαμηλότερα επίπεδα ενδιαφέροντος για την πολιτική και για τις εκλογές. Και αυτό θα μπορούσε να ήταν και παράδοξο.

Φαίνεται ότι για πρώτη φορά το εκλογικό σώμα είναι πιο αποκρυσταλλωμένο και φαίνεται να έχει ήδη πάρει τις αποφάσεις του. Αν επαληθευθεί αυτή η εκτίμηση, τότε ενισχύεται η ανάλυση που φέρει το αποτέλεσμα των εκλογών να έχει καθοριστεί σε μεγάλο βαθμό και από το δημοψήφισμα. Το ζητούμενο των εκλογών θα είναι το κατά πόσο θα αποκρυσταλλωθεί και στο επίπεδο των βουλευτικών εκλογών η επίδραση του δημοψηφίσματος. Μέχρι στιγμής το είδαμε μόνο στις ευρωεκλογές. Θα δούμε εάν η επίδραση του δημοψηφίσματος διατηρείται και σε ποιο βαθμό και πώς μεταφράζεται και σε αποτέλεσμα βουλευτικών εκλογών.

> ***Το ζητούμενο των εκλογών θα είναι το κατά πόσο θα αποκρυσταλλωθεί και στο επίπεδο των βουλευτικών εκλογών η επίδραση του δημοψηφίσματος***

- Όσον αφορά το δημοψήφισμα, πιστεύεις ότι θα παίξει ένα καθοριστικό ρόλο σ' αυτές τις εκλογές;

- Πιστεύω ότι σίγουρα θα παίξει ρόλο. Από την άλλη πλευρά τα δύο μεγάλα κόμματα έχουν επουλώσει το τραύμα του δημοψηφίσματος, όμως κάτι μένει από το δημοψήφισμα.

Δηλαδή, τα πράγματα δεν είναι όπως ήταν πριν το δημοψήφισμα.

Και τελικά το στοιχείο που φαίνεται είναι πως οι συσπειρώσεις των δύο μεγάλων κομμάτων, για πρώτη φορά, είναι τόσο χαμηλές. Δεν έχουμε δει ξανά, την τελευταία δεκαετία, τέτοιες συσπειρώσεις ούτε στο ΑΚΕΛ ούτε στο Δημοκρατικό Συναγερμό, το οποίο σημαίνει ότι αφήνει ένα κατάλοιπο.

Το μέγεθος της επίδρασης δεν μπορούμε να το ξέρουμε. Παίζεται και θα παίζεται και την τελευταία στιγμή. Θα εξαρτηθεί, πρώτον, από την ενδεχόμενη αποχή, που εκτιμώ ότι θα έχει ελαφρώς μια αύξηση. Και δεύτερον, από τις μετακινήσεις της τελευταίας στιγμής, της τελευταίας εβδομάδας που πάντα υπάρχουν σε μια εκλογική αναμέτρηση.

Άρα, μπορεί να είμαστε σίγουροι για την τάση αλλά δεν είμαστε ακόμα σίγουροι για το μέγεθος αυτής της τάσης.

- Φαίνεται ότι και αυτές οι εκλογές θα επηρεαστούν από τις πολιτικές εξελίξεις και ειδικότερα το Κυπριακό. Παρ' όλο ότι είναι βουλευτικές εκλογές τα θέματα εσωτερικής διακυβέρνησης δεν παίζουν και τόση μεγάλη σημασία.

- Έχει επιβεβαιωθεί αυτό από τις δημοσκοπήσεις που διαθέτουμε την τελευταία δεκαετία, τουλάχιστον όσον αφορά τις βουλευτικές εκλογές του 1996, του 2001 και του 2006. Ναι μεν τα θέματα εσωτερικής διακυβέρνησης αποκτούν σχετικά μεγαλύτερη βαρύτητα απ' ό,τι είχαν πριν από δέκα χρόνια, αλλά παραμένουν πάντοτε δευτερεύουσας σημασίας σε σχέση με το εθνικό θέμα. Αυτό το κριτήριο των ψηφοφόρων δεν έχει μεταβληθεί. Φαίνεται ότι και αυτή τη φορά το κυρίαρχο είναι το εθνικό θέμα, αλλά επισημαίνω ότι έχουν μια σταδιακά αυξανόμενη σημασία και τα θέματα εσωτερικής διακυβέρνησης. Σε μακροχρόνια προοπτική ισχύει αυτό το πράγμα, χωρίς όμως να ανατρέπει το πρωτεύον.

- Σ' αυτές τις εκλογές συμμετέχουν περισσότεροι πολιτικοί σχηματισμοί απ' ό,τι στο παρελθόν. Αυτό το γεγονός επηρεάζει καθόλου το όλο σκηνικό;

- Πιστεύω ότι επηρεάζει. Κατ' αρχάς ένα βασικό στοιχείο της ανάλυσης και της εκτίμησής μας είναι ότι παγιώνεται ο χώρος των λεγόμενων μικρών κομμάτων που περίπου αντιστοιχεί στο δέκα τοις εκατόν του εκλογικού σώματος. Στην ουσία μπορεί κανείς να δει τρεις υποενότητες στο κομματικό σκηνικό της Κύπρου. Τα δύο μεγάλα κόμματα, το δικομματισμό, το διπολισμό. Τα οποία κόμματα φαίνεται να έχουν μια μειωμένη επιρροή αθροιστικά σε σχέση με το 2001. Από το 69% πιστεύω ότι θα πέσουν κάτω από 64%, γύρω στο 63% περίπου.

Τα άλλα δύο κόμματα, του τετρακομματικού συστήματος, δηλαδή αυτά του κέντρου, το ΔΗΚΟ και η ΕΔΕΚ, φαίνεται από τις δημοσκοπήσεις ότι ενισχύονται και αυτό αν επαληθευθεί στην κάλπη, θα αποτελεί μια ανατροπή της μακροχρόνιας τάσης μείωσης που είχε ο χώρος του κέντρου. Αυτό είναι μια σημαντική μεταβολή.

Ο τρίτος χώρος είναι αυτός των μικρότερων κομμάτων, όπου βλέπουμε κάποιες ανακατάξεις. Σήμερα έχουμε το Ευρωπαϊκό Κόμμα ενώ προηγουμένως είχαμε τους Νέους Ορίζοντες και το ΑΔΗΚ. Υπάρχουν οι Οικολόγοι, οι Ενωμένοι Δημοκράτες, υπάρχουν νέα σχήματα.

Πάντως συνολικά, αθροιστικά ο ένας στους δέκα Κυπρίους ψηφοφόρους, τα τελευταία δέκα χρόνια, τίθεται εκτός τετρακομματικού συστήματος.

Αυτό φαίνεται να παγιώνεται. Αποτελεί δηλαδή ένα παγιωμένο χαρακτηριστικό του κομματικού συστήματος στην Κύπρο.

- Τα πρόσωπα που επιλέγουν τα κόμματα για τα ψηφοδέλτιά τους, παίζουν καθόλου ρόλο σ' ό,τι αφορά τις επιλογές του εκλογικού σώματος;

- Πιστεύω ότι παίζουν ρόλο και χρωματίζουν το εκλογικό αποτέλεσμα. Δεν πιστεύω ότι είναι ο κυρίαρχος παράγοντας. Δηλαδή, κατά βάσει αυτό που κυριαρχεί είναι η κομματική ταύτιση, η κομματική παράταξη, η σχέση με το κόμμα. Όμως και τα πρόσωπα παίζουν ρόλο. Ιδιαίτερα για κάποια κομμάτια του εκλογικού σώματος όπως είναι οι νεότερες ηλικιακές ομάδες όπου υπάρχει μεγαλύτερη επίδραση.

Αυτό ισχύει στις βουλευτικές αλλά σε μεγαλύτερο βαθμό το βλέπουμε στις τοπικές εκλογές όπως είναι οι δημοτικές.

Στις βουλευτικές, όπως και στις προεδρικές, παίζουν ένα ρόλο. Όμως στην προκειμένη περίπτωση ο κυρίαρχος παράγοντας είναι η κομματική ταύτιση.

- Η προσωπική διαφήμιση πόσο επηρεάζει τις αποφάσεις που θα λάβουν οι ψηφοφόροι;

- Αυτό το στοιχείο από μόνο του δεν είναι καθοριστικό. Δεν νομίζω ότι είναι καθοριστικός παράγοντας η προσωπική διαφήμιση.

Η δυναμική ενός προσώπου δεν κρίνεται κυρίως από τη διαφήμιση που κάνει. Κυρίως κρίνεται από αν ανταποκρίνεται από κάποια κοινωνικά πρότυπα και κάποια γενικά χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει στη σχέση με του με τους ψηφοφόρους που είναι κυρίως η ικανότητα, η προσωπικότητα και πόσο ανταποκρίνεται στα κοινωνικά αιτήματα και τις προσδοκίες των ψηφοφόρων.

- Δηλαδή αυτό που περνά περισσότερο είναι η προσωπική επαφή του υποψηφίου με τον ψηφοφόρο;

- Σαφώς. Η προσωπική επαφή είναι πολύ σημαντικό και δυνατό στοιχείο των υποψηφίων. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία σε μικρές χώρες όπως η Κύπρος.

- Μπορούμε να πούμε ότι θα υπάρξουν εκπλήξεις σ' αυτές τις εκλογές;

- Πιστεύω ότι αυτές οι εκλογές αυτές είναι εκλογές της νέας εποχής για την Κύπρο. Είναι πολύ σημαντικές εκλογές, είναι οι πρώτες μετά την ένταξη και κυρίως μετά το δημοψήφισμα.

Πιστεύω ότι αυτές οι σοβαρές μεταβολές που έχουν επισυμβεί στο πολιτικό σκηνικό της Κύπρου θα καταγραφούν με σχετικά έντονο τρόπο σ' αυτό το αποτέλεσμα. Θα περιμένουμε όμως μέχρι το βράδυ για να ξεκαθαρίσει το σκηνικό.

- Η νέα Βουλή προβλέπετε να είναι στα ίδια επίπεδα εκπροσώπησης όπως και η προηγούμενη;

- Δεν είναι βέβαιο ότι θα εξακολουθήσουν να εκπροσωπούνται οκτώ κόμματα. Μπορεί να περιοριστεί ο αριθμός. Μπορεί να έχουμε λιγότερα κόμματα στη νέα Βουλή. Κάποιοι θα δώσουν σκληρή μάχη για εκπροσώπηση στη νέα Βουλή αφού όπως έδειξαν και οι δημοσκοπήσεις φαίνεται να κινούνται γύρω από το όριο του εκλογικού σώματος και άρα η εκπροσώπησή τους είναι επίφοβη.

Έχουμε επίσης τη συγχώνευση δύο κομμάτων, των Νέων Οριζόντων και ΑΔΗΚ, σε ένα. Άρα και απ' αυτό προκύπτει μια μείωση των κομμάτων που εκπροσωπούνται. Μένει ανοικτό το θέμα των πολύ μικρών κομμάτων που είναι δύσκολο να ξεπεράσουν το κατώφλι του εκλογικού νόμου. Άρα το πιο πιθανό με βάση τις δημοσκοπήσεις είναι να υπάρχουν λιγότερα κόμματα στη νέα Βουλή.

- Πιστεύεις πως μέσα από το σημερινό αποτέλεσμα θα επηρεαστεί το πολιτικό μέλλον της Κύπρου, σ' ό,τι αφορά συμμαχίες, συνεργασίες κ.λπ.;

- Πιστεύω ότι θα κριθεί από το εκλογικά αποτέλεσμα. Όμως αυτή τη στιγμή υπάρχουν κάποιες ενδείξεις ότι θα υπάρξει έντονη ζύμωση μετά τις βουλευτικές. Ίσως εντονότερες απ' ό,τι φανταζόμαστε αυτή τη στιγμή.

Οι ηγεσίες θα μείνουν αλώβητες

- Όσον αφορά τώρα το ρόλο των αρχηγών. Βλέπεις να συνεχίζεται η παράδοση που θέλει να κυπριακά κόμματα να είναι αρχηγικά ή αρχίζουμε να κινούμαστε σε ένα άλλο περιβάλλον;

- Όσο και αν φανεί παράξενο ο ρόλος της ηγεσίας ενισχύεται στα σύγχρονα κόμματα. Αυτό έχει να κάνει με διάφορες τάσεις της σύγχρονης πολιτικής. Η μια είναι η προσωποποίηση της πολιτικής που επιφέρει η τηλεόραση που είναι πολύ σημαντική και η οποία ενισχύει το ρόλο των προσώπων και της ηγεσίας. Η δεύτερη τάση αφορά το μετασχηματισμό των πολιτικών κομμάτων που χαρακτηρίζεται από την αποδυνάμωση των λεγόμενων μαζικών κομμάτων και του ρόλου της βάσης του κόμματος προς όφελος της ηγεσίας. Αυτές οι δύο τάσεις έχουν ως αποτέλεσμα να ενισχύεται στη σύγχρονη εποχή ο ρόλος του προσώπου και του αρχηγού του κόμματος. Άρα αυτό το στοιχείο παραμένει και μάλιστα ενισχύεται.

- Μήπως, όμως, είναι και μια τάση σε κάθε περίοδο ο εκάστοτε ηγέτης κόμματος να φορτώνεται το βάρος της ευθύνης είτε της επιτυχίας, είτε της αποτυχίας οπόταν οι διάδοχες καταστάσεις να μην έχουν τις όποιες συνέπειες;

- Εφόσον βλέπουμε ότι υπάρχει μεγαλύτερη προσωποποίηση της πολιτικής σήμερα, είναι φυσικό να υποθέσουμε ότι υπάρχει και προσωποποίηση της ευθύνης. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο βλέπουμε ότι οι αλλαγές των κομματικών ηγεσιών είναι πιο συχνό φαινόμενο μετά από μια εκλογική αποτυχία. Υπάρχουνε και περιπτώσεις όπου με βάση και τις δημοσκοπήσεις υπάρχουν αλλαγές ηγεσίας όταν αυτές δείχνουν ότι ο αρχηγός δεν μπορεί να εξασφαλίσει εκλογική νίκη.

- Απ' αυτές τις εκλογές μπορεί να προκύψει κάτι ανάλογο στην Κύπρο;

- Δεν έχουμε τέτοια εκτίμηση. Δεν προκύπτει κάτι τέτοιο.

Τελευταίοι αποφασίζουν νέοι και γυναίκες

- Οι νέοι ψηφοφόροι πόσο θα επηρεάσουν το αποτέλεσμα των σημερινών εκλογών;

- Στους νέους ψηφοφόρους με βάση τις δημοσκοπήσεις είδαμε να διατηρείται ο δικομματισμός. Δηλαδή τα ποσοστά των δύο κομμάτων, ανάμεσα στους νέους, είναι αρκετά αυξημένα. Αυτό που προσέξαμε είναι πως οι νέοι δεν διαφοροποιούνται σε κάτι έντονα. Αυτό που μας ενδιαφέρει και θα προσέξουμε είναι η αποχή των νέων. Είναι μια κατηγορία που εμφανίζεται με λιγότερο αποκρυσταλλωμένες απόψεις και ενδέχεται, αν υπάρχει αποχή, να είναι λίγο μεγαλύτερη στους νέους. Δεν υπάρχει κάτι ιδιαίτερα διακριτό ως προς τους νέους ψηφοφόρους.

- Κάποιες μετρήσεις είχαν δείξει μια αποχή των νέων στην ενεργό εμπλοκή στα πολιτικά δρώμενα.

- Συγκριτικά η πολιτική συμμετοχή είναι σχετικά μειωμένη ανάμεσα στους νέους. Αλλά δεν μπορεί να πει κανείς ότι υπάρχει εικόνα καθολικής απαξίωσης της πολιτικής. Τα ποσοστά αυτά, συγκριτικά με τους πιο ηλικιωμένους και άλλες γενιές Κυπρίων, είναι σχετικά χαμηλότερα.

Αυτό είναι κάτι που δεν αποτελεί κυπριακή ιδιομορφία. Είναι ένα γενικότερο φαινόμενο που υπάρχει σε όλες τις χώρες η κάπως μειωμένη σχέση των νέων με την πολιτική.

- Αυτή η μη ενεργός ανάμειξη των νέων δεν επηρεάζει στις αποφάσεις τους όσον αφορά την ψηφοφορία;

- Κατά κανόνα οι νέοι ψηφοφόροι είναι αυτοί που είναι περισσότερο αναποφάσιστοι. Έχει παρατηρηθεί ότι παίρνουν τις αποφάσεις τους το τελευταίο διάστημα. Είναι ένα κοινωνικό χαρακτηριστικό των νέων αυτή η στάση έναντι της πολιτικής και των κομμάτων.

- Και είναι αυτοί που αποφασίζουν την τελευταία στιγμή;

- Από τα κοινωνικά χαρακτηριστικά αυτών που δηλώνουν ότι αποφάσισαν την τελευταία στιγμή, είναι νέοι, είναι περισσότερο γυναίκες.

Υπάρχουν βέβαια και φορές όπου μπορεί να διαπιστώσεις πολιτικά ή κομματικά χαρακτηριστικά. Μπορεί σε κάποια αναμέτρηση, κάποια συγκυρία, οι ψηφοφόροι κάποιου κόμματος να εμφανίζονται περισσότερο αναποφάσιστοι. Σ' αυτές τις εκλογές δεν κυριαρχούν τα πολιτικά χαρακτηριστικά. Θα έλεγα ότι αυτό που βρήκαμε είναι ότι οι αναποφάσιστοι ήταν στα συννθισμένα επίπεδα και αφορούσαν κοινωνικά χαρακτηριστικά.

Είναι οι ομάδες του εκλογικού σώματος που όντως ενδιαφέρονται λιγότερο, όπως είναι οι νέοι και οι γυναίκες.